

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dăru la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Orice inserate, se plătesc pe serio sau linia, cu litera meruntesă garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul publicu. Prenumeratiunile se pot face în modulu celui mai usioru prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 59.

Sibiu, 22/3 Augustu 1878.

Anulu I.

Transilvania.

(Conferența alegătorilor de nationalitate română din marele principat al Transilvaniei 20 Iuliu 1878.)

(Continuarea din operatulu în care majoritatea de 7 membri ai comisiunii își motivă opiniunea sa prin referențele G. Baritiu.)

Minoritatea nu permite să se facă nici-o comparație între rezistența pasivă a românilor cu a magarilor și cu a cehilor, pune și temei mare pe aristocrația acestor două popoare. Noi din contra, ori-când este vorba de recastigarea libertății nationale, punem prea puțin temei pe aristocrația întielășă așă, cum vedem că o întielege minoritatea. De când lumea, aristocrația propriu numită așă, a îngrijit numai pentru asigurarea prerogativelor și privilegiilor castei sale, era nu pentru libertățile națiunii. Grecii, Serbii, și în epocă de față Bulgarii n-au avut un singur aristocrat și prea puțin burgesia, poporul însă totuși și-a recastigat libertatea. Cu totuși altele sunt condițiile de emancipare ale unei națiuni, era nu că densă se aiba aristocrația. Se afla ce e dreptu, și în clasa aristocratilor patrioți de renume mare, de virtuți eminente, și ce e mai multu, aparatori sinceri ai libertății poporului; aceia însă totuși de-auna și preste totuși sunt în minoritate neînsemnată, o pată adesea că Gracii din antică Roma, ori că com. Silvio Pellico, ori că com. Ștefan Széchenyi, sau că Ioan Campineanu, că chiar cei din clasa lor îi împing la moarte ori în exiliu. În 1849 cine a chemat pe ruși în Ungaria? Peste 140 de magnati subscriși la suplica înaintată către imperatulu Nicolae.

Ni se spune mereu, că de când barbatii națiunii noastre s-au decis a urma politică rezistenței pasive, poporul lasat de sine, s-au departat de înțelegerea, au apucat pe manile altora, a fostu activu, căci a mersu la urnă, și apoi — s-a demoralisat.

Noi negăm că poporul s'ar fi departat de înțelegerea și susținem contrariulu, că unu parte ratăcită a înțelegerei s'a departat de elu; nicidecum însă din cauză politice adoptate, ci cu totuși din altele, preste care se aruncăm asta-data unu velu grosu. Dece multi alegători din popor au mersu la urnă în cele trei perioade expirate dela

1869 încôce și au calcatu preste orice solidaritate, apoi cine se poate mira de acesta, când ne mai audite abuzuri electorali, betii plătite grosu de către candidați și partide, împărțirea de sume mari la persoane anumite, presiunea terribilă exercitată asupra clerurilor, în anul 1869 chiar aruncarea în temnița Clusului a unor preoți, numai căci n'au voitu să participe la alegeri, promisiuni mincinoase de castigare proceselor pendente, amenințări de pierdere lor, promisiuni de înaintări în funcțiuni, amenințări de destituiri etc. sunt de notorietate publică, constatate prin debateri parlamentare și chiar prin una lege mai nouă. Înțelegerea română din Banat și din comitatele Ungariei locuite de romani a fostu în toate perioadele electorali câtu se poate de activă, și totuși ea a pierdut neîncetat din acelea cercuri electorali, în care majoritatea preponderantă de alegători este curat românească, până când estimpu ajunse la coarctare, că din 16 cercuri românești câte-i mai rămaseseră, abia va fi în stare să mai scotească vreo 6—7 deputați de nationalitate română. Adeca curat adeveru în acestu punctu este, că adversarii seculari ai existenței și individualității noastre nationale voiesc din toate puterile lor, că alegătorii români să meargă la urnă, și mâna la ea chiaru cu forță, înse sub condiție, că se alege deputați de nationalitate magiară, sau fia și de orice altă, numai să se țină de partidă ministerială, era la candidați de nationalitate română să nu cutădie ași da votulu. Din această cauză s'a versat și sange, s'au comis și omoruri, mai ales în Ungaria. Această pretensiune ce se face către alegătorii de nationalitate română de a nuși de voturile lor la candidați români, este totuși odată una din cele mai mari insulte ce se poate face la multimea barbatilor înțelegători din națiunea noastră, era alegătorii sedusi că se dea voturile lor la alții, comitu adeverat infamia asupra sangelui lor și dau celor mai de față români, între cari avem și barbati de renume european, testimoniu de paupertate spirituală, de completa necapacitate parlamentară, de lipsă patriotismului și a zelului pentru binele publicu. Dela români se pretinde, că se dea voturile lor la neromâni și chiar la nechristiani, la evrei; dară când vreodată magarii ori sasi au onorat cu voturile lor pe vreun român candidat la vreo dietă? Cu atât este dăru mai gretos și mai

uritu servilismulu acelor români, cari sub nescie preste miserabili, „de interese locale“, pe lângă ce rupe cu solidaritatea nationale, își mai dau și voturile la inemici jurati ai sangelui nostru.

Ni se mai impută de repetite-ori, că din cauză rezistenței pasive mai alesu a românilor ardeleni guvernulu denunță și descrie pe întregă națiune românească, nu de adversaria a guvernului, ci de a dreptulu de inemici a statului. Este adeverat că românii sunt denunțati de către omeni cu frunte de feru, de inemici ai statului, nici-decumu înse din cauză produsă de către aparatori politice active, adeca a nemergerei la urnă, ci cu totuși din alte cauze. Curat și respectat ni s'a disu la diverse epoce, era mai de aproape: Crimă cea mai mare și mai nesuferită a românilor este, că ei se nascu români și reman români, nu vreau nici a se germanisa, (1857), nici a se magiarisa (1848/9, 1867, 1877). Nimicirea noastră nationale o cere sistemă domnitoră, și maximele lor de stat. Nicidec adversarii noștri n'au voitu să cunoască pe români de fii ai acestei patrii. Pline sunt codicile de legi cu formulele Natio valachica tolerata, az oláh vallás csak tolerata ez Országban etc. Între anii 1830 și 1848 românii erau persecutați și preoții lor aruncați în aresturi totuși că inemici ai statului, căci spre a'i înnegri și nullifica se inventase asupra lor rusalotria, li se calcă locuințele și se caută prin ladile lor portretulu imperatului Nicolae. De ani 30 încôce veni la moda dintr'odata dacoromanismulu și conspiratiunea valachilor cu așă numită Camarilla din Viena, adeca foculu cu apă la unu locu. Scurtu, s'a încercat toate calile și medii infernali spre a ne infera și nimici în ochii casei domnitorie și în opiniunea publică a Europei; era cutădierea adversarilor creștea în proporțiunea în care noi ne cuceriam, ne umiliam și protestăm că suntem fideli statului și buni patrioți. Sacrificiile noastre pentru patria și sangele nostru versat în liniile armatei imperiale nu era considerat unu nimicu. Și totuși parintii noștri n'au facut nici o opoziție activă în parlamentu, nici pasivă afara din elu. Vedeti dăru, că opozițiunea noastră pasivă, că și cea activă, este numai unu pretestu miserabil și altu nimicu.

Pe la 1866 ni se promitea munt de aur, deca Transilvania va tramite deputați la dietă Ungariei. Cei usioru creditori, că și cei interasați

Foisióră „Observatoriului“.

Rosă din Caucasu.

Poemă dramatică de Rudolf Gottschall tradusă în prosă.

(7 Continuare.)

Scenă a patra.

Cericof. Godunof.

Cericof. Ea au fugit — acesta nu o poie și nu voiesc se o credi!

Godunof. Acuma esti veduvă! Vino și îți îneca durerea! Amorul a murit — trăiescă vinulu! Acum suntem egali; tu nu mai esti privilegiat! Vino se bemu în sanetatea amiciei noastre, Cericof!

Cericof. Tu îți bati joc de mine? Numai din vină ta a fugit ea. — Imi vei răspunde pentru acesta Godunof. Ea me iubea cu multu mai ferbinte, decâtu se me parasă pentru o bagatela. Jalusă și pismă îți au sioptit vre-unu plan meschin, pentru că se o departedi. D'ara maine îți vei răspunde cu spadă.

Godunof (turnându și beundu.) Bine fia, maine; — înse astăzi Cericof se mai fimu totu amici. Sunt așă de veselu. Pe marginea pacharului meu esala rose de Sira — cantecele Hafisei, sau ce cantă întieptulu din Tifis, Mirza-Siafi — se trăiescă vinulu și amorulu.

Cericof. Victoria armelor Rusiei! Acestă îți aduce aminte apropierea inamicilor noștri, poți se aflam — (strigându din cortu) aduceți-mi încôce pe prisionieru! Elu se ne tradie numărulu lor, pozițiunea și planulu comandantului!

Godunof. Ne vomu bate — pe D-dieu, că ne vomu bate mai înainte de a pleca tu la Petersburg la imperatulu! Unu pacharu încă din nebuniă lumei

acesteia, — hurrah! trăiescă nebuniă! Închina, amice! Maine pe sabii curbate, astăzi în sanetatea Saremei!

Cericof. Tu esti beatu!

Godunof. Cochetinulu este unu vinu dumnediescu, — elu oglindieă imagini incantătoare înainte sufletului! Me vediu că maioru, că generalu și la epaule cresc ciucuri! Lauda faptele mele — n'amu atâtea ruble ca se îți împrumut o patenta de maioru, dară amu amiciei ta.

Cericof. Du-te și te culca, capitane!

Godunof. Te voiu crutia maine, imi voiu face paradele în ventu, îți voiu lasa capulu la locul seu, deca îți promiti — hurrah, maioru, maioru! Bucura-te, copile din lăganu de cozacu!

Scenă a cincea.

(Aslan în fieră. Sentinela. Cei de mai înainte.)

Cericof. Unde se afla combatantii voștri? Vorbesce! Cătu este de mare numărulu lor?

Aslan. În desiertu astepti răspunsu!

Godunof. Răspunde, dle Cercesu; — oh, mai sunt încă midilice de a fortia unu răspunsu că acesta.

Cericof. Dece mai poți exista gratia pentru tine, Cercesule, apoi îți-o poți castiga numai dându-ne sciri sincere.

Aslan. Pentru prețulu acesta nu îți trebuie gratia!

Cericof. Amăgite! Răspunde și glonțulu te va crutia astăzi, — apoi agratiatu te tramitu la o mină în Uralu!

Aslan. Nu me temu de glonțiile voștre!

Cericof (aducându-lu mai aproape.) Tu iubeai pe Saremă?

Aslan. Da!

Cericof. Și o mai iubesci încă?

Aslan. Până la moarte!

Cericof. Și ea te a parasit cu necredință?

Aslan. Despre acesta ni întreba amorulu.

Cericof. Ce fericire modestă! Porțiunea de fôme a sermanilor munteni! Despre acesta nu întreba amorulu! Ce este amorulu, deca nu flacarile ce se înpreuna ardiendu și gustarea deplină a unei posesiuni fericite? În amorulu teu Saremă nu pierde nemica, elu au înghițiatu în ghițării tei. Voiamu se vediu, deca esti demnu de Saremă, — înse tu esti rece că ghițării — și cu dreptu te-au abandonat ea în muntii ei!

Aslan. Asia iubescu sclavii și cu totuși altu-mentrea fii liberi și mandrii ai codrilor! Acolo este amorulu care se sacrifică cu bucuria, care ia asupră infamia și moartea, care poartă greutatea cea mai mare ca o sarcină usioră și împrumută aripi înca și dela peire! Acesta este amorulu, care tace și moare și murindu purtat de o fortia dulce se înaltă spre paradisu! Asia voiu muri eu acuma. Nu me torturati cu întrebări și vorbe rele, ci tramiteți-mi fără întârziere, glonțulu dreptu în ânimă! Saremă s'a rogatu pentru mine — tu me assassinedi! Ea se roga pentru tine — eu voiamu se te scapu! Moartea mea probă, cătu de infocatu o amu iubit; moartea mea probă, că tu nu esti capabil de a iubi! (Se audu sunete de dobe și puscături.)

Godunof (care până acuma totu beuse, înpletecindu-i se piciorile.) Se pusca! Hurrah, o vesela dare la semnu!

Cericof. Suntemu atacați! (Trambitie.) Afară! Paditi! Bine?

Godunof (siovaindu.) Unde-mi este spadă? Ha, eata-o aici aternată. Credem că dejă o amu și pierdut. Amice! Me voiu lupta că unu turbatu! Lauda îți faptele la curte — (tragându spadă), la ministrulu de resbelu — audi tu? Pe profetulu, acelu caine alu Caucasului îți voiu prinde viu și apoi îți voiu arata la curte la Petersburg. La lupta deci cu veselie! Victoria sau moarte! (Godunof și Cericof esu.)

(Va urma.)

ne implea urechile cu consolatiuni, că magiarii din Ungari'a nu aru fi barbari că cei din Transilvani'a, că din contra aru fi mai drepti, generosi, imparțiali, că cere bine întielesulu loru interesu, că se crutie pe romani, se le face dreptate, se lase nationalității si limbei loru sfera de activitate si desvoltare, precum nu o mai avusera nici-o data in Transilvani'a. Indesiertu cei 1492 alergara la tron cu suplic'a loru, că se spuna acolo, că n'au nici-o incredere in promisiunile ungurenloru. De atunci si până acumu tôte temerile romaniloru din Transilvani'a s'au implinitu cu prisosintia; tiér'a si natiunea merse si mai merge din reu in mai reu cătra unu abisu fiorosu; prin urmare cauzele resistentiei nóstre passive in locu de a se micșiora, s'au immultitu neincetatu si din anu in anu. (Va urma.)

Sibiui, 2 Aug. n. Dilele destinate pentru alegeri se apropie. Conferenț'a electorală romanescă din 8/20 Iuliu adoptase solidaritatea. După scriile câte avem noi, sunt prea puține acelea cercuri, in care nu se va observa solidaritatea. In altele voru face esceptiune primarii, notarii, unii preoti si consangeni de ai deregatoriloru comunali pe temeiulu de „Muss sein.“ In alte locuri li se va plati drumulu si dio'a de lucru. Manopere de acestea sunt cunoscute in tóta Europ'a, si se aplica la ele antic'a sentintia a „profetiloru“ romani descantatori (vrajitori): Haruspex haruspicum dum videt, risum continere non potest.

Fia ori cumu, Conferenț'a isi manifestase dorinț'a sa de a cunoște numerulu alegatoriloru din tôte colegiele electorale, deca s'ar putea. Dnii corespondenti ai diarielor nóstre romanesci voru face unu mare serviciu cauzei nóstre, deca nu si voru pregeta a informa din tôte cercurile electorale pe publicu, celu puținu asupra urmatoriloru puncte: 1. Câti alegatori au fostu conscriși din cerculu întregu, fôra diferenț'a de nationalitate. 2. Câti alegatori au fostu romani. 3. Câti au reclamatu. 4. Câti au fostu stersi cu séu fôra temei. 5. Câti alegatori au mersu la urna din cerculu întregu. 6. Câti au fostu între aceia romani declarati.

Dupa legea electorală din a. 1863 in Transilvani'a era preste 93 mii de alegatori. Este indispensabile că se aflamu, câti sunt astadi preste totu si câti in specie romani. Acestea sunt cifre, pe care voiesce se le cunoșca chiaru publiculu celu competente europénu.

— (Timpulu). De 1 septemana încôce plouă mai in tôte dilele, uneori fôrte tare, insocita de tempestati cu tunete.

Bai'a de Crisiu, 29 Iuliu, 1878. Domnule Redactore! Amu onôre a ve tramite in aclusu procesulu verbale facutu despre conferenț'a electorală ținuta in Bai'a de Crisiu ieri la 28 Iuliu a. c., spre binevoitôre publicare; — si rogu totu-o data si celelalte stimabile diarie romanesci, ca se binevoiesca întocma a-lu publica pentru sciintia si orientare.

Primesce Domnule Redactore, espresiunea afecțuôsei mele consideratiuni. G. Secula.

Procesu verbale

Astadi la 28 Iuliu 1878 adunandu-se mai multi membri inteligenti alegatori in Bai'a de Crisiu la localulu destinatu anume in urm'a convocarei de dto. 19 Iuliu 1878 din limitele fostulu comitatu alu Zarandului s'a constituitu conferenț'a electorală pentru cerculu de alegere de deputatu alu Baiiei de Crisiu si alu Iosasiului, si membri adunati in numeru de 25 fiindu intimpinati prin convocatoriulu intrunirii electorale conchiamata pentru conferenț'a, s'au declarat de constituita.

Membrulu convocatoriulu, provocap e conferenț'a a constitui birulu necesariu, spre a conduce desbaterile si ordinea in conferenț'a, in urm'a careia la o propunere urmata, pentru conducerea biroului conferenț'ei s'au alesu in unanimitate de presiedinte Georgiu Secula, advocatu si de notariu Nicolau Hentiu.

Presiedintele alesu indigitandu objectulu conferenț'ei, provôca pe membri intruniti a veni cu propuneri, a discută si a lua conclusu in materia.

In urm'a acesteia se face propunere pentru ținut'a de passivitate in urmatorii termeni:

„Romanii alegatori din cerculu electoral alu Baiiei de Crisiu si alu Iosasiului declarandu solidaritate in procedere, primescu principiulu de abstinencia passiva facia cu alegerile de deputati pentru sesiunea viitoare a camerei conchiamate dejă, — si declara, ca nici nu voru alege, nici nimene dintre dinsii nu voru primu candidatur'a nici pre nimene nu voru candid'a.“

De alta parte se face propunerea ca: „pentru

casulu deca s'aru putea cascigă dreptu candidatu unu barbatu cu o reputatiune natională, care se pôta inainta cu succesu bunastarea si dorinț'a natiunei romane in generalu si in particulariu, si care ar primu in procederea s'a instructiunii dela alegatori atunci;

„conferenț'a se decida a lua parte activa la actele de alegeri,

Aceste doue propuneri ivite punenduse in discussiune, dupa mai multe apretieri amentite, conferenț'a cu voturi 22 contra 3 voturi decide urmarea de abstinencia passiva, formulata in propunerea de mai susu, care conclusu presiedintele lu enuntia de adoptatu si provôca pe membri a urm'a acest'a cale indegetata prin aloru vointia decisa.

Se face propunerea, că latita fiindu faim'a in cerculu electoral alu Baiiei de Crisiu, ca Dr. Lazaru Petco advocatu in Dev'a ar fi luat candidatiune de deputatu cu programa natională, in alta versiune cu programu guvernamentală, se se incunoscintia de acestu candidatu in specialu despre conclusulu luat pentru abstinencia passiva, in urm'a carei intrunirea conferenț'ei electorale nu i pôte acordă spriginulu seu, — care propunere se admite si adôpta in unanimitate, insarcinanduse biroulu alu incunoscintia despre acest'a pre D. Lazaru Petco.

Ne mai obvenindu alte propuneri, lasanduse biroulu ingrigirea redactiunii procesulu verbale, presiedintele declara siedinti'a conferenț'ei de inchisa in diu'a mai susu insemnata, la ôr'a 7 sér'a.

Prelesu si aprobatu.

Georgiu Secula, Nicolau Hentiu,
presiedinte ad hoc. notariulu conferenț'ei

(Dupa una epistola ungeresca). Unu altu esemplu de servilismu ne-a datu până acumu si vecinulu orasielu Salinele-Sibiului (Vizakna), unde in trei periode alesera totu pe dn. Korizmics dela B.-Pesta, fôra a-lu cunoște in persôna, fôra a le face in 9 ani o singura data macaru o visita in fuga, fôra a ajuta câtu de puținu acelui orasielu in necesurile lui, ba isi perdù de atunci si vechi'a jurisdicțiune. Dara Korizmics e domnu mare, posede palaturi, trage dela doue institute mari 21 mii florini pe anu, si atâta e de a'junsu că „slugile“ sale din Ardealu se'lu alega, că si cumu ômenii loru ar manca totu paia.

(Resistentia passiva). In fine diariile din B.-Pesta n'au in catrau, spunu pe facia, că slavacii adunati in Turocz-Szt.-Márton si Trencinu au adoptatu politic'a abstinenciei dela urna, lasandu că magiarii se si face de capu. Aceeasi abstinencia se intinde si prin Banatu; de ce? iti respundu că n'au atâtea mii, câte se ceru că se cumpere voturi.

Lui „S. d. Tageblatt“ ii se scriu din Brasiovu urmatoriile: „Existe o classa de romani, si adeca, economi de oi din Sacele, cari se bucura, ca Romani'a au ajunsu in posesiunea Dobrogei. Ei credu, că Dobrogea este o tiéra fôrte acomodata pentru cultura loru de pasiunitu. Ne astemptamu deci la o mare emigratiune de turme preste Dunare, ba multi economi sunt decisi a emigra cu totulu in aceea tiéra puținu poporata. Ei s'au saturatu de vecsatiunile si diferitele tace la care sunt supusi candu isi aducu lana, pieile, miei si brandia preste fruntaria austro-ungara. La acest'a se mai adaoge, că dela anulu 1879 ii mai amenintia si aceea mesura luata din partea guvernulu ungerescu, ca importatori de lana se fia constrensi a spala in spalatoriile cu vaporu, care se voru infintia la vreo trei puncte ale fruntariei, dintre care celu mai principalu este acela alu vamei Timisiului. Sub aceste impregiurari va fi lucru prea firescu, că industri'a Brasiovului, va suferi mari pierderi.“

Si noi suntemu de acordu cu cele ce ii se scriu lui „S. d. Tageblatt“, dara mai adaogemu, că acei romani cari voru emigra in Dobrogea, precumu si miile de secui si sasi cari emigra pe fia-care anu in Romani'a prin fapta loru, voru da cea mai puternica si categorica desmintire a bombasticei diceri care suna: „Extra Hungariam non est vita.“ Nu voru trece multe dieci de ani si unu Posa ungerescu va putea dice parintesculu nostru guvern: „Cetatiunii aceia, pe care iati pierdutu pentru credinț'a loru politica si pentru nationalitatea loru, au fostu cei mai nobili. Elisabeta si Carolu primesce pe fugari cu braciiale deschise si Romani'a infloresce puternicu prin artele tierei nóstre. Voi voiti se saditi pentru eternitate si semanati môrte.“

Si pentru ca aceste cuvinte ale marelui poetu germanu Schiller se se traduca in fapte, speramu ca guvernulu romanu inca isi va face datoria sa

inlesnindu prosperarea celoru, ce se voru espatri'a nu de buna voia si ingrijindu pentru sigurantia loru personală, precumu si a turmeloru ce voru gunoi de aci inainte locurile sterpe ale Dobrogei, pentru ca apoi in scurtu tempu se ajunga o gradina frumôsa si bogata.

Cele dise cu privire la economi de oi se potu aplica si voru fi practisate si din partea numerosiloru locuitori margineni de a lungulu fruntarielor transilvano-romane.

Onorata Redactiune! Cu tóta onôrea ne adresamu pentru publicarea urmatorulu „Convocatoriulu.“ Subcomitetulu despartimentulu alu VIII de Alb'a-Iulia prin acest'a aduce la cunoscintia publică, cumca adunarea generală a acestui despartimentu se va țienea in 30 Iuliu st. v. séu 11 Augustu st. n. 1878 in comun'a Hepri'a muresiana, si toti partitorii culturei poporulu romanu se invita a lua parte la acest'a adunare.

Din siedinti'a subcomitetulu a despartimentulu VIII alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, ținuta in Alb'a-Iulia in 28 Iuliu 1878.

Ioane Piposiu, Rubinu Patitia,
directore. actuariu.

Ungari'a.

Dela Aradu ne veni eri protocolulu conferenț'ei romaniloru din Comitatu Aradului, convocata si intrunita la Aradu in dio'a de 23 Iuliu 1878, cu scopu de a regula ținut'a politica a romaniloru din acel comitatu facia cu alegerile actuali la dieta. Decisiunea luata in unanimitate de cătra membrii alegatori adunati fu acest'a: „Conferenț'a in numele partidei romane natională din comitatu Aradu, sub angagiementulu de solidaritate, se declara pentru passivitatea absolută in faci'a alegeriloru de deputati pentru sesiunea dietale proxima, abținendu-se dela orice candidare si participare la actulu de alegere.“

Ne mai avendu locu in acestu Nr. pentru publicarea întregulu procesulu verbale dela Aradu, elu va urma in Nr. de Miercuri, pentru-că publiculu nostru si tóta lumea se cunoșca din acela motivele, cauzele grele, pentru care si conferenț'a romaniloru din comitatu Aradului s'au vediutu strimtorata, necessitata, pôte chiaru inpinsa prin desperatiune, că se fuga dela urna, se nu aléga deputati. Comitatu Aradului are preste 305 mii de locuitori, din cari immensa majoritate de preste 250 mii sunt romani curati. Intr'unu punctu nu pricepemu pe onor. Conferenț'a dela Aradu. Cumu pôte vorbi dens'a in conclusulu seu protocolariu de repetitôri despre „natiunea magiara dominantă?“ Din dio'a in care celelalte nationalitati ale Ungariei voru recunôscce o natiune dominantă, ele si-au taiatu arborele de sub pitiôre, si tôte drepturile loru nationali s'au inecat in Dunare, Tis'a, Murasiu etc. Din acea di ele nu mai au nici-unu dreptu la vietia natională, nici la usulu limbei loru in afaceri publice. Domnu, dômnă, domnitoriu, dominante, in limbagiulu politicu si anume in dreptulu publicu alu unei țieri semnifica cu totulu altu-ceva decâtu in viet'i privata. Intre noi ne potemu dice domnu si dômnă câtu ne place, până si lelea Angelin'a din capulu satulu pôte fi numita dômnă, că si jupanésă, că si lele; dara candu dicu natiune dominantă, cu acest'a i recunosc suveranitatea absolută, ii recunosc tirani'a cea mai desfrenata asupra altoru popôra. Nu pôte se existe in Ungari'a natiune dominantă, ci numai poporu suveranu, compusu din diverse nationalitati.

Din comitatu Biharei avemu sciri până la 30 Iuliu, din care aflamu, că alegatorii romani din cercurile sale electorale voru fi dusi cu chiu cu vai la urna, platindu-li se la cei mai multi bani de drumu, că inse in unele cercuri s'au invito cu alegatorii magiari, că se aléga in comunu deputati in opositiune. Asia in cerculu elect. Tinc'a romanii si magiarii intruniti candidara pe dn. advocatu Mircea V. Stanescu dela Aradu, că se'lu aléga contra candidatulu ministeriale Ales. Lipovnitzky. In 5 Augustu dn. Stanescu isi va desfasiura Credeulu seu politicu. Dn. Part. Cosma inca a mersu la Beiusiu, spre acelasu scopu, precumu se spune. Comitatu Biharu are 556 mii de locuitori, in majoritatea loru romani.

In faci'a alegeriloru pentru Diet'a ungeresca.

(Inpinsi de apropierea alegiloru, suntemu constrinsi a mai reproduce aici inca numai conclusiunile dlui V. Babesiu in cele urmatoriile.)

Politic'a, la care eu credu că ne aviséza, ba chiaru ne constringu tôte imprejurările bine cumpenite — e: politic'a de abstinencia constitutională. Adeca: renuncierea séu abdicarea faptica la essercitiulu unor drepturi constitutionalii illusorie, nefolositôre noue si totulu. Retragerea maniloru nóstre dintr'unu jocu falsu. Si acest'a tocmai din consideratiunile mai susu atinse, de necesitate, moralitate si patriotismu curatu.

Diferenț'a între adeverat'a passivitate si între abstinencia constitutională este evidentă. Ceea este unu medilocu de opositiune, acest'a este unu medilocu de reserva. Ceea, prin neparticipare la legelatiune, tinde a o impededă intru desvoltarea constitutiunii in directiune gresita; acest'a, dupa convingerea că impededarea nu este cu potintia, i lasa celu mai liberu cursu, pentru că — pe respunderea propria, neimpededata de nime,

sé-si facea ea insasi câtu mai curendu de capu, si dóra se ajunga a-si prinde cu man'a retacirea.*)

Éca cumu eu 'mi intipuescu si precisezu in resumatu program'a politice de abstinencia:

Constitutiunea de astadi a Ungariei dovedindu-se din destulu, cà nu este croita pentru noi Romanii, de óre-ce ea pentru noi nu cuprinde conditiunile de essistentia si dezvoltare naturale, de prosperare morala si materiale; domni dela potere dovedindu-se de contrari aprigi ai acestoru conditiuni si netoleranti luptei nóstre pentru ele; — legea electorala si administratiunea publica magiara, precumu si maioritatile magiare din Dieta facédu imposibile o reprezentatiune nationale echitabile si libera a elementului si intereselor romane patriotice in Dieta: noi Romanii de sub coron'a Santului Stefanu, in adeveru si fakta — n'avemu constitutiune, libertate garantata, parlamentu — in acésta patria a nostra; lupt'a nostra constitutionale de pana acuma, urmata pentru scopulu d'a ni casciga câtu de pucinu locu alu nostru propriu in constitutiunea magiara, remase nu numai fora de nici unu folosu, ba deveni in celu mai mare gradu stricaciósa — atátu noue câtu si patriei; astfelu dara noi pre câtu timpu domni dela potere persistu si suntu sustinuti de mai susu in eschisivitaea si in orbi'a loru la potere, noi din necesitate, patriotismu, intieptiune — renunciamu la lupt'a constitutionale si parlamentaria, cedédu integru acestu terenu — loru, pe care si asia prin dispositiunile constitutiunei loru si prin impartirea dreptului de alegere, si-l'au asecuratu ei insii numai siesi, lasandu-li prin urmare atátu binele câtu si reulu ce voru produce, ne'nfluintiati de noi, cu totu cu responsabilitatea, cu laud'a si marirea séu cainti'a loru si numai loru! Éra noi intru aceea cautandu-ni si concentrandu-ni activitatea pe alte terene, dóra mai pucinu ingrate si periculose, in totu casulu mai pucinu disputate si marginite, alu crescerii si moralisarii poporului nostru, acestu unicu, ce cu autonomi'a nóstra bisericesca ni este garantatu prin lege. Astfelu implinindu-se profeti'a fericitului b. Eötvös, carele la 1869, candu se desbatea in ministeriulu seu statutulu organicu pentru regularea drepturilor nóstre bisericesci, la solicitari ce i se faceau chiaru prin unii Romani — pentru mai mari restringeri, a respunsu, cà — „poftesce ca autonomi'a nostra bisericesca culturale si fia câtu de estinsa, de óre-ce prevede cà potu se vina timpuri, candu dora numai inca pe terenulu acestei autonomi'e Romanii voru poté se se misce si se resufe.“

(Sermanu Eötvös! Pe langa tóta agerimea spiritului seu, cu greu elu va vi crediutu, cà dlu Colomanu Tisza are se vina si se facea a se implini atátu de curendu profeti'a lui!)

Deci dupa acésta desvoltata idea a mea, éca care ar fi aplicativmente tñut'a speciale a romaniloru facia de alegerile pentru Dieta.

Alegatorii nostri, càti sunt capabili de a-si pricepe interesulu de cetatieni si a-si simti demnitatea de romani, si càti mai dispunu ei insii de persónele loru, se-si caute in pace de alte lucruri si necasuri ale loru; éra alegerile se le lase domniloru si connationaliloru séu unelteloru loru, ne luandu adeca parte la nici unu felu de adunari si consultari electorali, precumu nici la vre-o candidare si votare. Celoru ce aru ambla se-ni indemne si cascige pentru participare la alegeri, se li întórea dosulu, éra candu n'aru poté se scape de ei, se li respunda dreptu si bine — cà: Diet'a ungruresca, asia acumu e ea astadi, nu e de noi Romanii; cà — dupa atâtea alegeri si staruintie ale nóstre de pana acumu, n'amu ajunsu se vedemu nici unu bine, se gustamu nici o usurare; si asia-dara cà — dora va fi mai bine, déca Romanii nu se voru mai amestecá in tréb'a domniloru, unde si asia nu sunt ascultati si luati in socotintia!

Barbatii inteliginti si de caracteru ai Romaniloru — nu voru primí candidatura si alegere; éra unde dóra din ceva imprejurari locali straordinari, totu aru cadé o alegere asupr'a vreunui'a, atare va sci a spune domniloru magiari la rondulu seu, cà — dupa-cumu a doveditu totu trecutulu, Romanulu de consciintia patriótica-nationale n'are ce se caute in Diét'a ungruresca.

Astfelu Romanii voru dovedi in faci'a luméi, voru dovedi mai pre susu de tote sororei natiuni magiare, cà — nu voru se mai fia uneltele unui jocu falsu de constitutiune si de parlamentu; nu voru se se facea vin'a si se primésca respundere pentru legile atátu de defeptuose si administratiunea atátu de rea a domniloru; nu voru se se mai strige in contra-li, cà redica pretensiuni essorbitanti, cà nutrescu cërta si dusmania intre ambele natiuni, avisate la cea mai intima amicia: voru dovedi cà, respectandu ei legile pana ce sunt legi, si supunendu-se poterii pana candu ea este potere, au rabdarea de a asteptá dela timpu si evenimente, ceea-ce in desiertu pana acuma au staruitu si asteptatu dela prudenti'a, lealitatea si sentiulu de dreptate alu domniloru magiari. Cu unu eveniment cà: Romanii sunt si voru se remana unu poporu seriosu si de caracteru; cà ei patri'a si libertatea nu le primescu nici de unu monopolu, nici de o jucaria séu o frasa gola; viét'i'a peste totu, si in statu mai vertosu — nu o privescu de o comedia ridicula.

Celu mai mare folosu in sa dupa acésta politica de abstinencia va fi, cà Romanii cei buní, parasindu o lupta politica stérpa si periculósa, precumu atinsei mai susu, cu atátu mai multu si-voru concentrá tóte poterile pe terenulu celu manosu, dara fórte parlogitu — alu culturei mintii si animii poporului romanu, lucrandu pe acestu terenu, unicu securu, pentru venitoriulu, fericirea, glori'a sementiei romane!

*) Éra noi pe langa cea mai buna vointia nu potemu pricepe distinctiunea ce o face dn. Babesiu acéstea intro passivitate ardelená si intre abstinencia dela urna, proclamata cu acésta ocaziune in unele parti ale Ungariei la romani si la slavaci. Diferenti'a e numai in cause, nu in efectu. Ardelenii nu afla cu cale a merge la urn'a ungruresca, din cauza cà aceea nu este a loru; romanii din Ungari'a nu mai voru se mérga, din cauza cà ei au desperatu de a mai scóte ceva din ea pe sam'a loru.

Sciu pre bine, cà o considerabile parte din inteligintii si alegetorii nostri, dupa imprejurarile personali ale loru, nu voru poté se fia capacitati si cascigati pentru acésta politica de abstinencia; dar aci dicu:

Celoru nepreceptuti, celoru amagiti si portati de nasu prin altii, celoru ticalosi séu porniti dupa interese meschine, in scurtu: speculatiloru, orbiloru si celoru ce capestru in capu — nu li suna program'a mea. Ei voru merge si potu merge — intre tóte imprejurarile — încátro i va duce orbi'a loru, interesulu loru ordinaru, man'a ce li tine capestrulu. Atari omeni nu numera in lumea morale; nici in ór'a darii de séma ei nu voru fi in stare se usiereze domniloru respunderea; nici ceea-ce facu ei — nu se va atribui poporului romanu, ci numai pecatelor straine, comise asupra lui de secolu.

Si cu tóte eu inchieiu nutrindu dorinti'a si speranti'a, cà — si dintre acei fii slabanogi ai natiunei romane, pre multi i vomu regasi pe terenulu culturei, pe terenulu salutei nationale!

Amu disu. —

V. Babesiu.

Miscari de prosperare in Aradu. (Inaintare pe terenulu sociale se alu culturei. — Inteligentia romana numerosa, carea totu cresce. — Cumu se cristalisédia spiritulu? — Sesonulu mortu. — Escursiuni la „Promontoriu“ si la bai. Apa ca mineralu a Muresiului. — Casin'a romana in idea. — Suspine si oftari pentru „Asociatiunea“ adormita. — Motive de consolare dela ómeni competenti. — Infintiarea unui coru vocalu. — Examenele la institutul pedagogico-teologicu. — Organismulu acestuia. Observari instructive. Alumneulu. — Unu fenomenu raru.)

Acum candu viét'i'a politica a romaniloru din Austro-Ungari'a se afla óresicumu in paralisia, candu ne vedemu nevoiti noi insine a dechiará cà in politica nu ni a mai remasu — deocamdata — terenu, ce este mai naturalu, decátu a ne adopera din tóte puterile la lucru in sfer'a culturei sociali si a instructiunei nationali.

In partile Aradului fia-cine va potea observa unu progresu inbucuratori pe aceste terenuri. Avemu o inteligentia numerosa ca in pucine comitate, si anume in cetate mai cà nu e nici o unu ramu, carele se nu'si afla reprezentanti sei. Poetulu Alesandri s'a potutu convinge din adres'a de felicitare primita dela noi, cà in Aradu incependu dela celu mai inaltu demnitaru bisericescu pana la tieranulu economu, tóte caracterele societatii sunt reprezentate. Avemu demnitari bisericesci, militari si civili de tóte clasele, advocati, ingineri, medici, profesori, proprietari mari si mici, comercianti, industriari etc., cari pe terenulu sociale sunt uniti, formédia amu poté dice, unu gremiu naturalu alu cetatieniloru romani.

Unu atare corpu morale este fora indoiala unu factoru puternicu alu progresului. Tóte manifestarile lui de viét'ia trebuie se ne interesedie multu; de aceea este necesariu, cà intreg'a romanime se fia informata nu numai despre miscarile politice, cari precumu amu disu, adi sunt redusé la amortiéta, ci si despre cele sociali de cultura a fiecaru centru romanescu, fia acela chiaru multu mai micu decátu celu din Aradu.

Spiritulu sociale are se fia condusu de individi cari posedu pe langa o cultura mai alésa si unu tactu mai finu. Atunci si numai atunci se nasce din diferitele elemente ale societatii prin unu procesu socialu de atractiune, amalgamisare si asimilare, unu cristalu solidu, compactu.

Ca pretutindenea la orasie, asia si in Aradu timpulu de véra este caracterisatu de sesonu mortu. Mai multe familii se ducu prin provincia, mai vertosu la promontoriu, acelea care au deluri proprie, pline de vii renumite in tota Europ'a cu gradini, cu paduri umbróse, unde 'si áfia recreatiune pre câtu de placuta, pre atátu de eftina. Din orasiu in 1/2—2 óre te poti repedi pe calea ferata in tóte partile promontoriului.

Unele dintre familii isi cauta refugiu la bai mai departate, unde speru a'si afla sanatatea, — perdiendu din vedere, ca in nemijlocit'a nóstra apropiere curge Muresiulu cu ap'a s'a turbure si incarcatá de substantie minerali, cari o facu pentru sanatate mai pretiósá decátu o multime de bai moderne, renumite mai multu ca locu de petrecere, decátu de cura.

Idei'a infintiarei unei casine se ventilédia prin cercuri private camu de multu timpu. De candu cu admiraie asociatiunei, romanii n'au unu locu anumitu unde se se póta aduná pentru a-si impartesi parerile asupra afaceriloru mari si mici. Tenerimea, ba si cei betrani déca voiescu a conveni, suntu constrinsi a merge pe la cáfenea, unde abia afla câte unu diariu romanescu. Unde suntu dilele, candu in sal'a de lectura a asociatiunei affai o mésa incarcatá de gazete din tóte provinciele romane, unde o biblioteca de câteva mii de tomuri stá la dispositiunea tenerimei nóstre, unde ori-ce caletoriu romanu dedea de romani in ori-ce timpu?

Din tóte acestea nu ne-a remasu decátu suspinele reminiscintieloru „Nu e suisiu fora coborisiu.“ Noi facuramu unu micu, fórte micu suisiu, pentru ca se ne vedemu alunecandu la unu prea mare coborisiu. Se speramu inse, ca si in acestu punctu se va face indreptarea. Speranti'a mea se basédia pe enuciarile unoru barbati competenti, cari n'au incetatu a cugetá seriosu la reinfintiarea „asociatiunei aradane pentru cultivarea si prosperarea poporului romanu.“

Pasi mai energiosi s'au facutu in interesulu organizarii unui coru vocale barbatescu alu cetatieniloru romani din Aradu, pentru procurarea unei petreceri nobile prin cultivarea cantului armoniosu.

Mersurile dintaiu au avutu unu resultat imbucuratori, adunanduse o multime de subscriptiuni din sinulu cetatieniloru inteligenti spre formarea acestui coru, care are se fia permanentu. Diriginti'a a primit-o asupra sa Revdss. Domnu Protosincelu si profesorulu dela liceu J. Goldisiu, si potemu dice cu tóca increderea, cà auspiciile

sub care au pornitu acésta incercare, ne indreptatescu a sperá mai multu decátu unu focu de paie.

La institutul nostru pedagogico-teologicu s'au terminatu esamenele finali pe anulu scolasticu. Comisiunea anchetaria scolara asistá neincetatu la esaminarea eleviloru. De facia au fostu Dni V. Babesiu, Dr. P. Vasiciu, Protopresbiterulu Vasileviciu si altii, éra presi-diulu l'a ocupatu neintreruptu Ilustritatea sa Dn. Episcopu Metianu. Resultatulu esamenelor preste totu fu multumitoriu, din câteva studii chiaru suprindietoriu. Este cunoscutu, cà institutul acesta dupa organizatiunea sa este uniculu si primulu in felulu seu. Preparandi'a cu teologi'a sunt contopite asia, cà celu ce intra in cursulu I de preparandia, are se percurga 6 cursuri, cà apoi se ésa cà preotu din institutu.

Éra de alta parte cei ce absolvédia cele 3 cursuri inferióre numite pedagogice, sunt calificati de invetiatori pentru scótele populari, pre candu cei cu órecari calificatiuni potu intra indata in cursurile superiori de teologia si dupa trei ani sunt candidati de preotia.

Atátu in preparandia, câtu si in teologie intra elevii de diverse capacitati si cunoscentie. In preparandia sunt cei mai multi cu clasele normale, apoi cu scóla elementara din satu seu câte cu 1—2—4 clase gimnasiali séu reali. In teologia sunt parte preparandii absoluti din același institutu, parte gimnasisti câte cu 4—8 clase. Nimicu mai interesantu decátu examenulu unoru elevi asia heterogeni.

Esperienti'a de doi ani a probatu, cà cei mai diligenti, mai cugetatori si mai docili sunt elevii cari sunt formati dela inceputu aci in institutu. Copii talentati, cari vinu dela vr'o scóla buna rurala, esiti din manile cutarui invetiatoru capabile, au datu respunsurile cele mai satisfacatórie, pre candu cu durere trebuie se ne convingemu, cà de alta parte teologii cu mai multe clase gimnasiali, mai bine disu, provediuti cu testimonii ce testédia absolvirea loru in cutare institutu de nume dubiosu, in respunsurile loru au lasatu multu de doritu. Acestia sunt cari formédia in privinti'a morale elementulu nedisciplinabile.

Institutul nostru face pe langa tóte acestea inaintari fórte imbucuratórie, si déca este ceva ce ingreuna prosperarea, apoi aceea e lips'a de directoru, o ingrejurare daunósa, carea ne amenintia, nu sciu din ce motive, a persiste si anulu viitoru. Pentru usiorarea studiarei eleviloru celoru mai saraci institutul nostru are si unu alumneu in edificulu vechiei preparandii. Acolo se adapostescu câte 30—40 de preparandi si se provedu cu locuintia si cu viptu.

Unu fenomenu raru si instructivu atátu pentru noi romanii, câtu si pentru gubernulu tierii ni se arata din raportulu anuale alu institutulu pedagogicu magiari de statu din Aradu. Acestu institutu asiediatu in monumentalulu edificiu alu liceului, provediutu cu confortu si cu tóte mijlocele de invetiamentu dupa modellulu celoru mai moderne institute din Europ'a, langa care este alaturatu unu alumneu, unde elevii suntu provediuti cu unu viptu cá de ingrasiare, acestu institutu, pentru care in anulu acesta s'au spendatu 6429 fl., éra in celu trecutulu peste 7000 fl., cine aru crede, cà pe langa tóte acestea avantajie, acestu institutu regescu nu póte face concurentia celui saracu romanescu, intr'atata nu, încátu anulu espiratu scolasticu numai I, di unu elevu romanu au avutu in sinulu seu maternu! Acésta probédia destulu de invederatu, cà institutul nostru e concrecutu cu viati'a nationala, si romanulu din jurulu Aradului numai aci-si afla isvorulu invetiaturiloru, din care voiesce a se adapá, — si acésta in butulu asupririloru domnesci dela guvernulu si municipiu.

Aradanu.

✓ Revista politica.

Pe candu „gloriósele“ legiuni austro-ungare inaintésa, fara nici-o versare de sange din positiune in positiune pe teritoriulu Bosniei, capital'a acestei provincie, Serajevo este teatrulu unei lupte anarchice intre mohamedani si crestini. Se pare, cà turci mai inainte de a parasi acele regiuni, unde au domnit cu jataganulu voiescu se lase in urma loru suveniru, care se facea pe crestini a dorí si a intempina cu simpatie, ostirea de ocupatiune austro-ungara, care merge cu mandatulu congresului din Berolinu, pentru ca se inlocuiesca domnia basibusuciloru turcesti.

Valurile agitatiunei anti-austriaca in Italia, in locu se scadia se pare ca totu mai tare crescú. Se vorbesce, ca s'aru fi recrutandu sub patronagiulu lui Menotti Garibaldi, voluntari cu scopu, ca invadandu Albani'a se demonstresc in flanculu trupelor de ocupatiune ale Austro-Ungariei. Pentru ca se previna ori carei eventualitati de natur'a acésta, guvernulu austriacu au inchisu portulu Klek si canalulu l'au facutu nepracticabilu cufundandu torpedo.

In Prusso-Germani'a decurgu alegerile la Reichstag. In pucine dile vomu afla, déca au invinsu aderinti si candidati principelui de Bismark séu cà socialisti si cu nationalu-liberali progresisti voru reapparea in același numeru pe care lau avutu in Reichstagulu disolvatu séu, cà numerulu loru inca va fi crescutu.

In Franci'a inca s'au inceputu agitatiuni electorale pentru reinoirea senatului, care va avea locu la tómma.

Din Romani'a aflamu, cà eminentele barbati de statu si marele patriotu Iónu Brateanu s'au insanatosiatu si cà au plecatu pentru câteva dile la

mosia sa dela Pitesti. Foile opositionale afirma, ca guvernulu romanu ar fi facendu pregatiri militare si administrative pentru luarea in posesiune a Dobrogei.

Tractatul dela Berolinu.

(Urmare si fine.)

Art. 58. Inalt'a Porta cedéza Imperiului rusu in Asi'a teritoriulu dela Ardahan, Cars si Batum cu portulu acestui din urma. Aceste teritorii cuprindu in sine tinentulu intre hotarul vechiu rusu-turcu si traseulu urmatoriu. Hotarul nou merge dela Marea Négra conformu cu linia determinata de tratatul de San Stefano pana la unu punct la nordu-vestu dela Corda si la sudu de Artvin, prelungindu-se in lini'a drépta pana la riuu Tehoruc, trece peste acestu riu, si curge in partea spre ostu dela Orsmichevu mergédu in lini'a drépta spre sud pentru a ajunge spre sudu de Narimenu hotarul Rusiei la unu punctu desemnatu in tratatul dela San Stefano, lasandu Rusiei orasiulu Olti, merge apoi dela podulu din apropierea de Tebrevec, — care asemenea e desemnatu pentru a remanea Rusiei, — pana la Pereceiai. Linia urméza acestu riu pana la Bordaux, d'aci se indreptéza spre sudu, lasandu Bordaux si Jenichiói Rusiei. Dela unu punctu in partea spre vestu a satului Caracupan se indreptéza hotarul spre Medhingert d'aci in linie drépt'a spre vérfulu muntelui Cassa-Dagh, si d'aci in d'alungulu liniei de despartirea apei intre adfuentiele Araxesului spre nordu si acelu alu Mauradsa spre sudu, pana la hotarul rusescu.

Art. 59. M. S. Imperatorulu Rusiei declara ca intentiunea sa este, a face din Batum unu portu comercialu.

Art. 60. Valea dela Alasghertu si orasiulu Baiazidu cari, prin articolulu 19 alu tractatului dela San Stefano au fostu cedate Rusiei se voru inapoia Turciei. Inalt'a Porta cedéza Persiei orasiulu si tinentulu dela Coturu, dupa cum a fostu ficsatu de comissia micsta anglo-rusa pentru determinarea hotarelor Turciei si Persiei.

Art. 61. Inalt'a Porta se obliga a realisa fara nici o zabava imbanatáirile si reformele, pe cari le reclama necesitatéle locale ale provincilor locuite de Armeni, garantandu sigurantia loru contra Cercheziloru si Curdiloru. Ea va insciintia din candu in candu pe puterile cari voru supraveghia punerea loru in lucrare, de mesurile luate pentru acestu scopu.

Art. 62. De óre ce Inalt'a Porta a pronunsiat vointia ei, d'a mantiene principiulu libertátiei religiose, dandu-i cea mai mare latitudine, inaltele parti contractante iau actu de acésta declaratie spontanea. In nici o parte a Imperiului ottomanu nu se va putea opune cui-va, osebirea de religie, ca motivu de escludere sau incapacitate in totu ce privese exercitiulu drepturilor civile si politice, admiterea in functiuni si demnitati publice, sau in exercitiulu diferitelor profesii in industrii. Toti, fara osebire de religie, voru fi admisi ca marturi inaintea judecátii. Libertatea si exercitarea publica a tuturilor cultelor se garantéza fia-caruia, si nici o piedica nu se va putea pune nici organizatiei ierarchice a diferitelor societati religiose, nici relatiunilor loru cu capii loru spirituali. Pelegrinii si calugarii tuturilor nationalitatiloru cari caletorescu prin Turci'a européna si asiatica, se voru bucura de acélasu drepturi, avantaje si privilegii. Drepturile protectiei oficiale sunt recunoscute agentiloru diplomatici si consulari ai puteriloru din Turci'a, atátu in privintia persónelor numite mai susu, câtu si in privintia asiediemintelor loru religiose si institutiuniloru de bine-facere din Locurile Sante sau aiurea. Drepturile castigate de Franci'a sunt rezervate intr'unu modu espresu, si se intelege bine si intr'unu modu espresu, ca nu se póte face nici o schimbare in statu quo alu Locuriloru Sante. Calugarii din muntele Athos, ori care ar fi patri'a loru, voru fi mantienuti in proprietatéle si avantagele loru anteriore, si se voru bucura fara nici o osebire de deplina egalitate a drepturiloru si prerogativelor loru.

Art. 63. Tratatulu din Parisu dela 30/11 Martie 1856, precumu si tratatul din Londra dela 13/25 Martie 1871 suntu mantienute in tóte acele hotariri, cari nu suntu abrogate sau modificate prin stipulatiunile de fatia.

Art. 64. Presentulu tractatu se va ratifica si ratificarea se va schimba la Berolinu intr'unu terminu de trei septemani sau, daca e posibilu, si mai curandu.

Pentru autenticitate imputerniciti respectivi au subsemnatu acestu tratatu, punendu si sigiliile.

Datu la Berolinu in a 13 a di a lunei lui Iulie 1878.

Bismarck, Bülow, Hohenlohe;
Andrassy, Caroly, Haymerle;
Waddington, St. Valier, Deprez;
Beaconsfield, Salisbury, O. Russel;
Corti, De Launay;
Gorciakoff, Siuvaloff, Oubril;
Cara-Teodori, Mehmet Ali, Saadulah.

Pentru conformitate: de Radovici.

Correspondentie particularie ale „Observatoriulu“.

Comitatulu Solnocu-Doboc'a 12/24 Iuliu 1878, Agitatiunile, séu mai bine disu cortesiele pentru alegerea de ablegati la diet'a din Pest'a s'au inceputu si pre la noi. Mi veti observá, ca ce avemu noi cu alegerile de deputati? Noi avemu afacerile nóstre, se ne vedemu de ele! Asia este; inse una impregiurare m'a silitu a ve scrie, ca se vedeti pana unde merge audaci'a unora din cei chemati a fi luminatorii poporului.

Domineca in 9/21 Iuliu a. m. corifeii partidei guvernamentale din cerculu de alegere Iclodulu — Mare au tinenta in Ineu conferentia. La acéa conferentia, fiindu de caracteru oficiosu, au participatu notari, judi comunali, ba si unii preoti romani.

Permiteti mi a ve descrie in cati-va termini totu decursulu acelei conferentie. Presiedintele dupa usulu parlamentarulu a tinentu o vorbire, prin care a aratatu activitatea camerei mag. pe terenulu legislativu in intervalulu sesiuniloru trecute, dupa carea apoi dechiaru siedinti'a deschisa. Indata ia cuventulu unu membru si recomanda de candidatu pre B. Bánffy László (unchiulu comitelu supremu), provocandu'lu, ca se-si desvólte programulu.

Marele oratoru la rondulu seu incepe: „V'asiu poté spune multe, dar' nu ve spunu, ca ce voiescu a ve spune, sciti Dvóstra ca si mine. Atata ve spunu, ca sum adoratoriulu guvernulu actualu si ca atare apartienu partidei liberale!“ Publiculu incantatu de cuventele calduróse ale B. Bánffy, a respunsu: Eljen Bánffy László! Presiedintele conferentiei dupa acésta provóca membrii a se insinúa la cuventu. Urmá tacere profunda, carea o intrerumpe presied. dicundu: Vedu, ca prin tacere consentiti; propunu a se alege unu comitetu, care va lucra din tóte puterile pentru mai sigura reusire a candidatulu nostru. (Vrea se dica, comitetu de a cortesí). Intre membrii voira a inrolá si pre preotulu romanu dlu S. Acésta decliná dela sine marea onóre. Se nu credeti, ca toti preotii romani au avutu acea ambitiune! Am inmarmuritu, candu am vediutu pre Dni V. Patachi si Gr. Puscariu, teologi absoluti si preoti romani a se inbuldi ca se fia membrii in comitetulu mentionatu. Sermana simplicitate! Atata n'a fostu destulu. Dupa disolvarea siedintei dlu Gr. Puscariu, fiindu de o auctoritate superiora celorualti colegi ai sei, fú provocatu a comunicá in limb'a romana unor tierani, cari steteau afora, ca se scie si ei, ce s'a decisu in sala. Fóra multa batere de capu incepe pop'a din coridorulu ospetariei a vorbi, incátu se'lu fi vediutu ai fi disu, ca Dómne bine iarú stá, candu ar da de pre amvonu in biseric'a din Doboc'a invetiariu folositoru poporulu! Ce a vorbitu nu ve spunu, ca se nu vi se faca grétia. Dupa-ce vorbirile s'au terminatu, observezu, ca óspe nou este in curte. Unu amicu alu meu întreba: „Ce cauta aici canoniculu Popu?“ Voiamu se-i respundu, ca a venitu in Ineu se cercetéde scol'a si vedendu multimea a cugétatu ca aici e scol'a ineaniloru! Lucrulu a fostu cu totul altucum. Dlu Vasiliu Popu dupa salutari, resalutari si stringeri de mana fu invitatú si dusu din curte in ospetaria, unde érá asternuta més'a si pre ea cele de lipsa pentru ospetiu. — Ací marele romanu dela Santeu a tinentu unu toastu, in care aratá intie-lépt'a guvernare a ministeriulu tisaistu (sciti acelu, ce a disu, ca ne va sfarmá in petióre), si dupa mai multe vorbe bune si frumoése terminá cu „Eljen!“ Nu ve mirati, ca-ci episcopu nu poti fi, déca n'ai merite!

Inainte de a incheia, voiu aminti inca despre unu toastu rostítu de dlu Alesandru Bene, pentru comitele supremu. Me veti întreba, cine este acelu Bene? Elu este preotu, care'si facuse studiele theologice la Pesta, ceea ce i se cunósce bine; dupa aceea fu aplicatu de profesorulu institutulu preparandiale din Gherl'a. Nu multu timpu s'a potutu bucurá acestu institutu de marea capacitate pedagogica a dsale, ca-ci se casatori si apoi

fú dispusu ca preotu in Minthiulu-Gherlei; ér' dupa mórtéa protopopulu tractuale ajunge V. protopopu.

Candu asiú poté, asiú scrie p'a ceriului 'naltime
Cu litere nesterse, cu fulgeru lucitoriu,
Asiú scrie — alu vostru nume, se nu ve uite nime.
Scevol'a.

Sciri diverse.

(Foile politice din Vien'a) si Buda-Pesta si dupa acestea si „S. D. Tageblatt“, vorbindu despre ocuparea Bosniei, afirma, ca siefulu statulu majoru, colonelulu Leonidas Popp ar fi nascutu in Timisiór'a. Suntemu informati, din sorginte sigura, ca numitul d-nu colonelu este granitariu din districtulu Nasseudului, fiulu d-lui maiuru in pensiune Leonu Popp, romanu din comuna Feldru, ce se afla la o distantia de 1 1/2 óra de Naseudu.

— (Sinuciderea unui subjede). Lui „Kélet“ i se scrie din Murasiu-Osiorheiu, ca subjedele Farkas Lajos, fostu deputatu la dieta unгурésca, in diminétia de 24 Iulie, isi au redicatu vietia, inpuscanduse prin o descarcatura de revolveru. Motivulu acestei fapte se dice a fi fostu neintelegeri in familie.

Cursulu monetelor in val. austr.

Vienna, 2 Augustu.

Galbinii imperat. de auru	fl. 5.45 cr.
Moneta de 20 franci	„ 9.18 „
Imperialu rusescu	„ 9.30 „
Moneta germana de 20 marce	„ 12.10 „
Sovereigns englesi	„ 12.— „
Lira turéscu	„ 11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„ 101.05 „

Cursuri de Bacuresci in Lei noi (franci).

2 Augustu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 101.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 102.90 „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 98. 1/4 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„ 89.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„ 79.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit. din 1875 cu 8%	„ 94.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ —.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 32.40 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 85.— „
Dacia, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„ 250.— „
Romani'a, Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„ 70.— „

Depuneri

de capitale pentru fructificare.

Se primescu la institutulu subsemnatu a) pe langa anunierea radiciarii in sensulu statuteloru, cu 6% interese;

b) sub conditiune de a se anuncia institutulu radicare depunerii la 3 luni inainte, cu 6 1/2 % interese;

c) sub conditiune de a se anuncia institutulu radicare depunerii la 6 luni inainte, cu 7% interese.

Interesele incepu cu diu'a, care urméza dupa diu'a depunerii, si inceta cu diu'a premergatória dilei, in care se radica depunerea, cu acelu adausu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelului se potu stabili in diu'a depunerii capitalulu si conditiuni specialu de esolvire, care se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutulu. In atare casu restituirea depunerii urméza dupa aceste modalitati specialu.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelului, se resolu totu dea-una in diu'a primirei.

Asemene se potu efectui prin posta anuniiri si radiciarii de capitale.

Sibiu, 22 Iuliu 1878.

„Albina“,

(30) 2—4 Institutulu de creditu si de economii.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura ce suréza siguru prin

Alloplulu de plante Schneeberg a l. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea mediculu, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Sucleu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, gripa, ragusiela, tusa si trózna. Multi cumperatori marturisescu, ca numai sucleu acestui-a au a-si multimi somnulu placutu.

Escellentu este sucleu acest'a, cá preservativa pe tempu negurosu si aspru.

In urm'a gustulu fórtu placutu copiiloru este folositoriu, celu-ce suferu de plumani inse, o trebuinta; cantarietiloru si oratoriloru contra vocii inchise séu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovéda despre efectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Gppolzer, rectorulu magn. la universitateá c. r. din Vien'a, ilu folosescu cu celu mai bunu succesu in spitalu, precumu si la persóne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescriu adese sucleu acesta de multi alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu urmatórele scrisori recunoscútoare:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarésca in asia mesura, in cátu me temeam ca nu cumu-va se se innee; intru ace'a a slabitu cu totul si a fostu atátu de debilu, in cátu abia stá pre petióre. Atunci mi-s'a recomandatú alloplulu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilocu minunatu, indata dupa intrebuintiarea primei sticle a mai in-cetatu tusa, dupa a dou'a sticle cauté bene afora copilulu, a venitu la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in cátev'a dile, prein midiloculu acest'a, de o tusa mare si ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estradanu acestu testimoniu, pentru curarea rapede si miraculósa a copiiloru mei si dorescu cá acestu midilocu se devina cunoscutu si folositu in tóte partile prein omenimea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreiff,
primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite cátu mai in graba inca 4 sticle dein renumitul D-tale Alloplu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle afu cá dorerea de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se micioréza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subsémna

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Alloplulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fórtu usiuratoriu pentru doreri de pieptu, astma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandatú in casuri de astfelu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Dle! Folosindu in desiertu diferite midilóce pentru doreru de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de alloplulu de plante Schneeberg anuniatu de d-ta, care se póte recomanda pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antaiu exemplariu am sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acésta medicina minunata, sanetatea mi se restaurá pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tóta anim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu! (21) 13

Dupa-ce prin intrebuintiarea alloplulu d-tale am scapatu cu totulu de tusea mea si de ragusiela impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata in urmarea binefacútoarelor rezultate ale acestui alloplu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu fórtu obligatu a Ti multiami din tóta anim'a pentru acésta inventiune salutaria, cum si a recomanda acésta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cati suferu de pieptu si mai ver-tosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857. Joanu Bauer, docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticle. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Alloplulu de plante genuinu se mai afla in Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciantu. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Alba-Julia, Juliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu. Braslova: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisiór'a: J. B. Teutsch, comerciantu.